

Smittebeskyttelse – en fælles indsats i Dansk Kvægbrug

Kvægfagdyrlæger

Betina Tvistholm & Malene Budde, SEGES Innovation

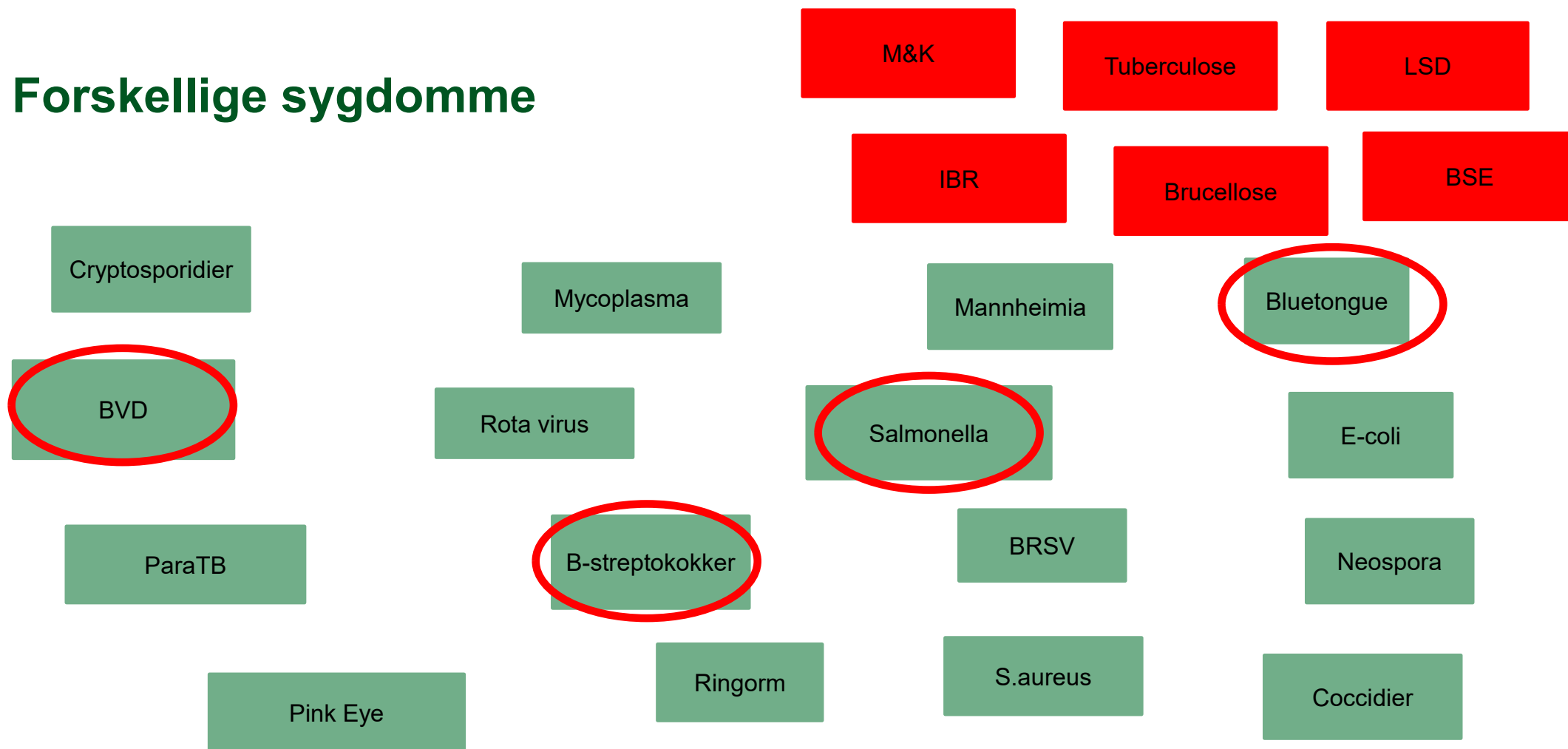
JH Agro 22. april 2025

STØTTET AF
Kvægafgiftsfonden

STØTTET AF
Mælkeafgiftsfonden

STØTTET AF
SEGES
INNOVATION

Forskellige sygdomme

Salmonella

- Bakterie - tarm bakterie hos dyr og mennesker
- Findes mere end 2500 forskellige salmonella
- Nogle er værts-specifikke
- Salmonella Dublin – er kvægets Salmonella. Dvs. specifik for kvæg

Salmonella dublin - overlevelse

Trives i omgivelserne – fugtig, varmt

Overlever i indtørret gødning i år, gylle i måneder

Salmonella Dublin fakta

- Salmonella Dublin er kvæg specifik
- Bakterien spredes primært via gødning (optages via munden)
- Kalve under 6 måneder er mest modtagelige; men alle aldre kan smittes
- Salmonellose er svær at behandle med antibiotika
- Salmonella kan overleve måneder eller år i miljøet

Hvorfor bekæmpelsesprogram for Salmonella Dublin?

- Salmonella koster erhvervet 130 mill. årligt
 - Mere sygdom i smittede besætninger
 - Lavere produktion
- Risiko for smitte til nabobesætninger
- Risiko for smitte af medarbejdere i besætningen
- Risiko for at videreføre Salmonella til fødevarer

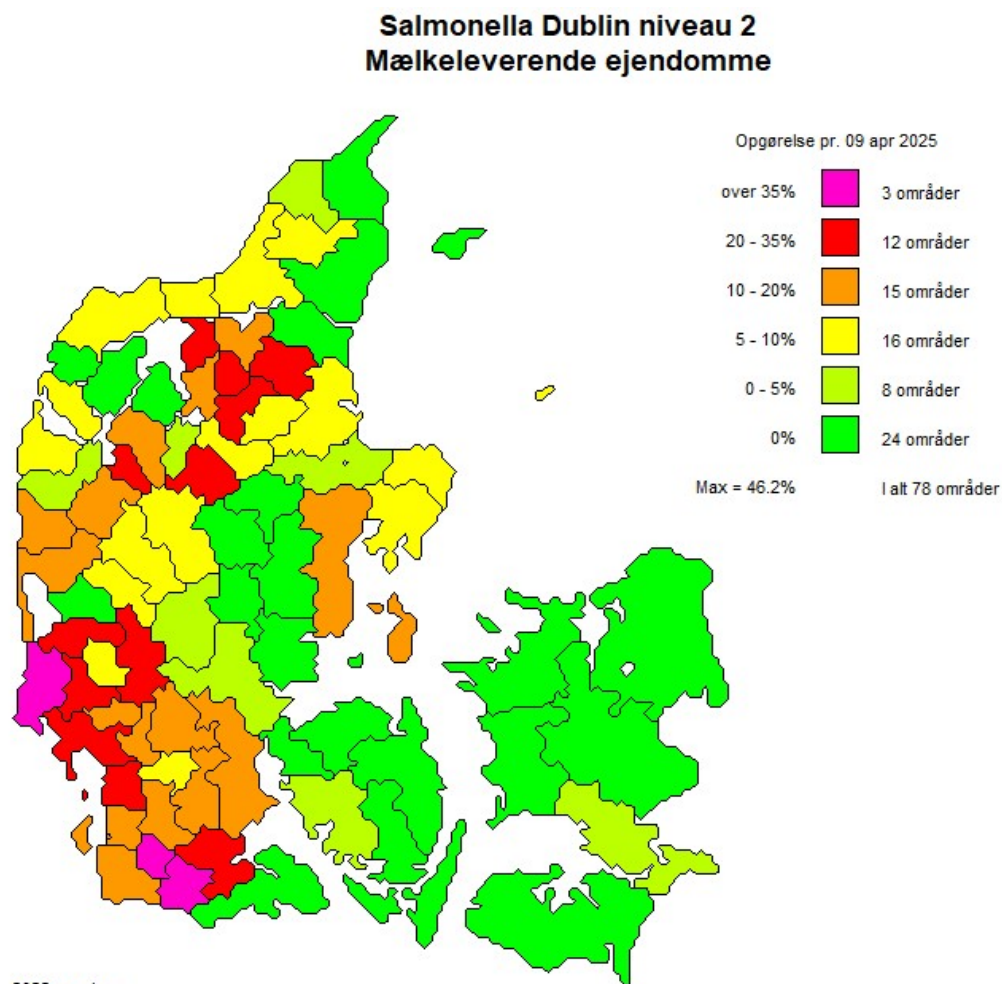
Salmonella Dublin – en alvorlig zoonose

- 10-50 tilfælde årligt
- Blodforgiftning
- Svært at behandle
- Høj grad af indlæggelse blandt konstaterede tilfælde
- Høj dødelighed
- Kan relateres til dansk kvæg

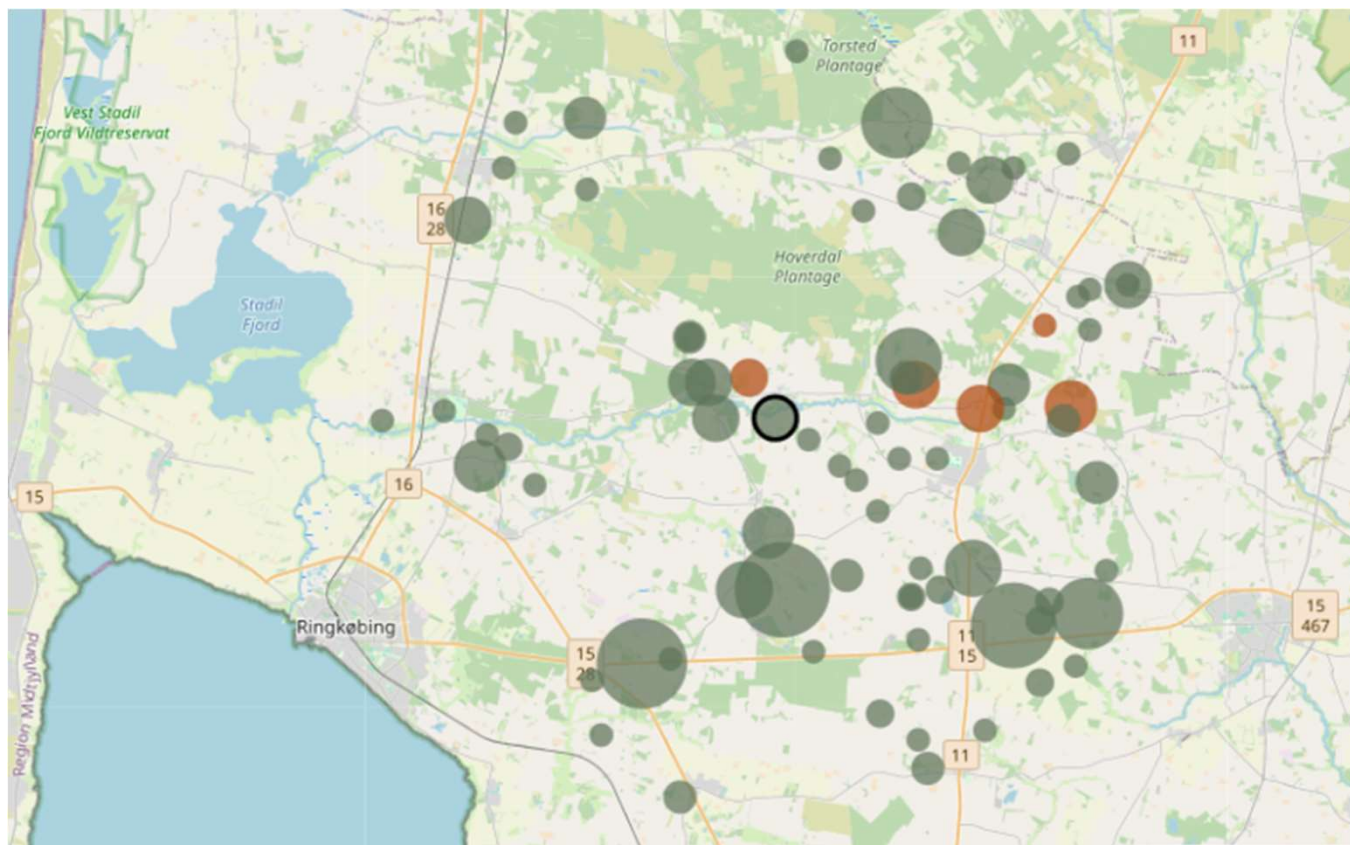

Status i Danmark

☹️ 12,5 %

Salmonellakort i DMS

Strukturudviklingen

- Færre besætninger; men større enheder og flere dyr på et sted.
 - Ofte flere lokationer – logistik
 - Personale – viden og forståelse

Smitterisiko	Besætningsstørrelse				
Smittede naboer	1-100	100-200	200-300	300-500	500 +
0	0,2%	0,4%	0,6%	0,6%	1,0%
1	0,5%	0,9%	1,4%	1,4%	2,5%
2-3	1,4%	2,6%	3,8%	4,0%	6,7%
4-7	4,0%	7,1%	10,3%	10,6%	17,1%
8 +	9,0%	15,3%	21,3%	21,9%	32,7%

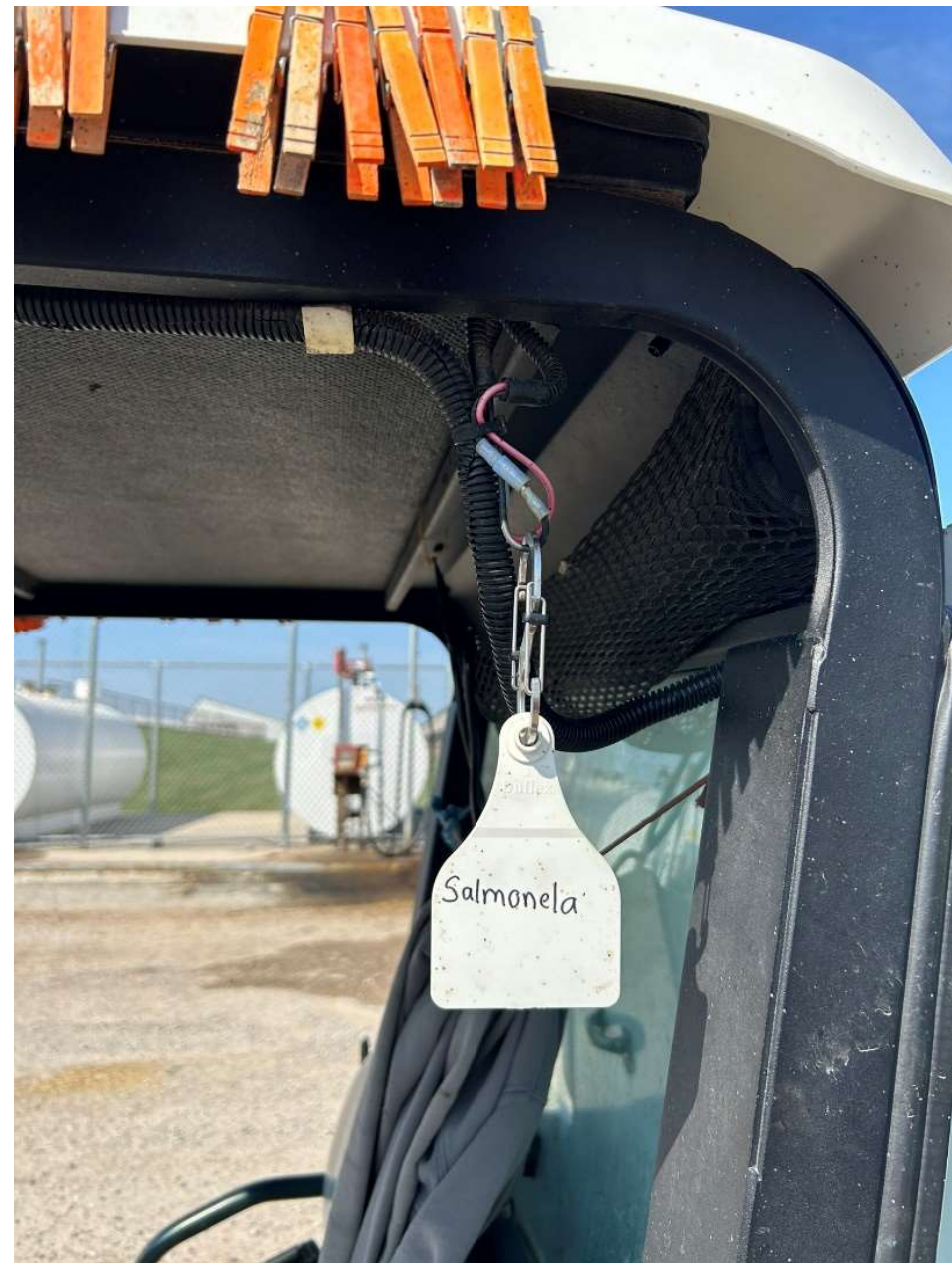
Lovgivning i niveau 2 besætninger

- Besætningen er under offentligt tilsyn
 - Landmand har oplysningspligt
 - Ingen unødvendige besøg – åbent hus
 - Besøg sidst på ruten

Konsekvenser for landmand/ejendom at få Salmonella

- Omsætning af dyr – kun eksport
- Handlingsplaner – dyrlæge
- Blodprøver
- Afhentning til slagtning (rute)
- Kontrol af Fødevarestyrelsen 2 x årligt
- Masser af restriktioner
- Syge dyr, nedsat ydelse
- Andre omkostninger

Sådan finder du oplysningerne:

- chr.fvst.dk

Forside | Om CHR | Kontakt

Søg i CHR ved at vælge relevant tema

Ejendomme

Besætninger

Ejere og brugere

Aquafarms

Forsyningskæder

Heste

Kvæg

Kvægpas

Besætningsliste

Flytningsdokument

Flytteliste

Dyrevelfærdsmærket

Om siden

Siden tilbyder dig en række selvbetjeningsløsninger.

I CHR kan du således:

- Søge ejendomme med husdyr
- Søge besætninger
- Søge ejere og brugere af besætninger
- Danne en liste med alle akvakulturbrug
- Søge forsyningskæder for svinebesætninger
- Søge kreaturer
- Udskrive kvægpas
- Danne besætningsliste for kvægbesætninger
- Udskrive flytningsdokument til får og geder
- Danne flytteliste til fåre- og gedebesætninger
- Danne liste med alle besætninger placeret i en kommune
- Finde ud af hvor æggene i din ægbakke kommer fra
- Få vist tætheden af husdyr i hele Danmark eller pr. kommune

Genveje til

Indberetning af besætninger på landbrugsindberetning.dk

Indberetning af kvæg, får og geder på Webdyr

Indberetning af svineflytninger

Bestilling af øremærker

Webservice til CHR

Regler om CHR

Fødevarestyrelsens hjemmeside

Hjælp

Hjælp til oplæsning af tekst

Andre funktioner

Hvor kommer mit æg fra?

Vis dyretæthed på kort

Besætninger i kommuner

[Forside](#) | [Om CHR](#) | [Kontakt](#)

[Ejendomme](#) | [Besætninger](#) | [Ejere/Brugere](#) | [Aquafarms](#) | [Forsyningskæder](#) | [Heste](#) | [Kvæg](#) | [Kvægpas](#) | [Besætn. liste](#) | [Flytn. dokument](#) | [Flytteliste](#) | [Dyrevelfærd](#)

Find besætning

Hvad	Besætningsnr.	☐ Medtag ophørte besætninger	Søg
	eller		Byd
Hvem	Ejers/brugers navn	Vælg evt. dyreart	
Hvor	F.eks. vej, postnr., postdistrikt	Vælg evt. besætningstype	

[Forside](#) | [Om CHR](#) | [Kontakt](#)

[Ejendomme](#) | [Besætninger](#) | [Ejere/Brugere](#) | [Aquafarms](#) | [Forsyningskæder](#) | [Heste](#) | [Kvæg](#) | [Kvægpas](#) | [Besætn. liste](#) | [Flytn. dokument](#) | [Flytteliste](#) | [Dyrevelfærd](#)

Find besætning

Hvad ☐ Medtag ophørte besætninger
eller

Hvem

Hvor

Fandt 5 besætninger

CHR nr.	Besætningsnr.	Besætningstype	Må dyr omsættes	Ophørt	Dyr i alt
58138	58138	Øvrige hestehold	Ja	Nej	
58138	58138	Økologisk kviehotel	Ja	Nej	0
58955	58955	Hobbygedehold	Ja	Nej	4
58955	906895	Kviehotel	Ja	Nej	16
58955	58955	Økologisk malkekvægsbesætning	Ja	Nej	1.383

Ejer	Bruger	Ejendom	Størrelse
Holmager Økologi ApS	Holmager Økologi ApS	CHR nr.: 58955	Handyr: 9
Holmager 6 A	Holmager 6 A	Holmager 6	Kvier: 608
Velling	Velling	Velling	Køer: 766
6950 Ringkøbing	6950 Ringkøbing	6950 Ringkøbing	Ajourført: 19. mar. 2025
Reklamebeskyttet	Reklamebeskyttet	Vis besætninger	
Vis besætninger	Vis besætninger	Vis på kort	

Sundhedsoplysninger

Vet. problemer, besætning: Bluetongue: Smittet
Vet. problemer, dyr: Nej
Salmonella Dublin niveau: Niveau 1 siden 28-04-2006

Sundhedsrådgivningsaftale

Lvk6018 Lene Agerskov
Langergårdvej 8
Resen
7600 Struer

Samdrift (CHR-nr.): [58138](#)
[Vis dyr](#) | [Vis besætningsliste](#)

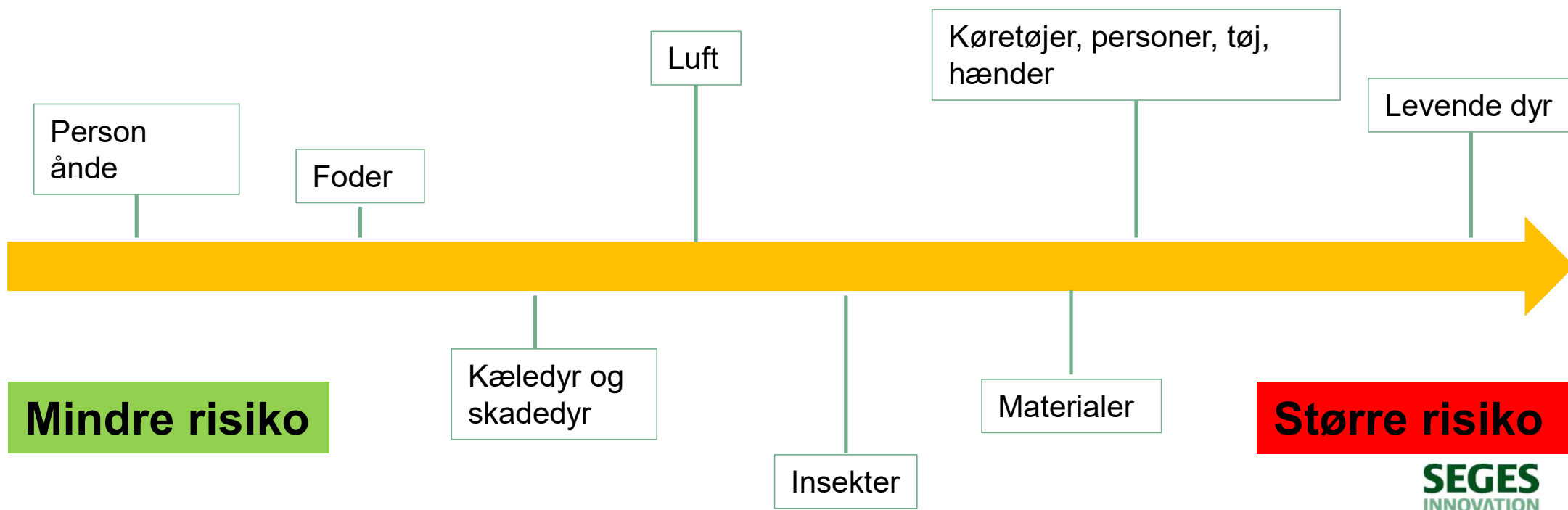
Kød:

Mælk:

Risiko for introduktion af sygdom

Jeroen Dewulf, Gent Universitet

Ekstern smittebeskyttelse – hvordan kommer der smitte på ejendommen?

- Indkøb af dyr
- Dyrskeer, tyrestation
- Græssende dyr – kontakt til andre (fællesgræs, sammenrend, drikkevand)
- Personadgang – både professionelle og gæster
- Afhentning af døde dyr, slagtedyr og dyr til levebrug
- Kørselsruter på ejendom
- Kørsel med gødning
- Maskiner og udstyr
- Gnaver, fugle, hunde etc
- Foder og vand

Adgangsveje

Skiftestøvler og tøj

Er beskidte støvler et problem?

JA! Bakterier som salmonella kan nemt spredes!

Støvler skyllet i malkegraven efter staldvandring:

1 ud af 4 havde stadig salmonellabakterier på efter 48 timer

Levende bakterier er fundet båret på støvler over 100 meter

(Kirk et al. 2002 og Kirk et al. 2003).

Konklusion:

Kontakt til flere kvægejendomme:

- First choice: brug af besætningsgummistøvler
- Sec choice: Vasket og desinficerede gummistøvler

Ingen kontakt til kvægejendomme:

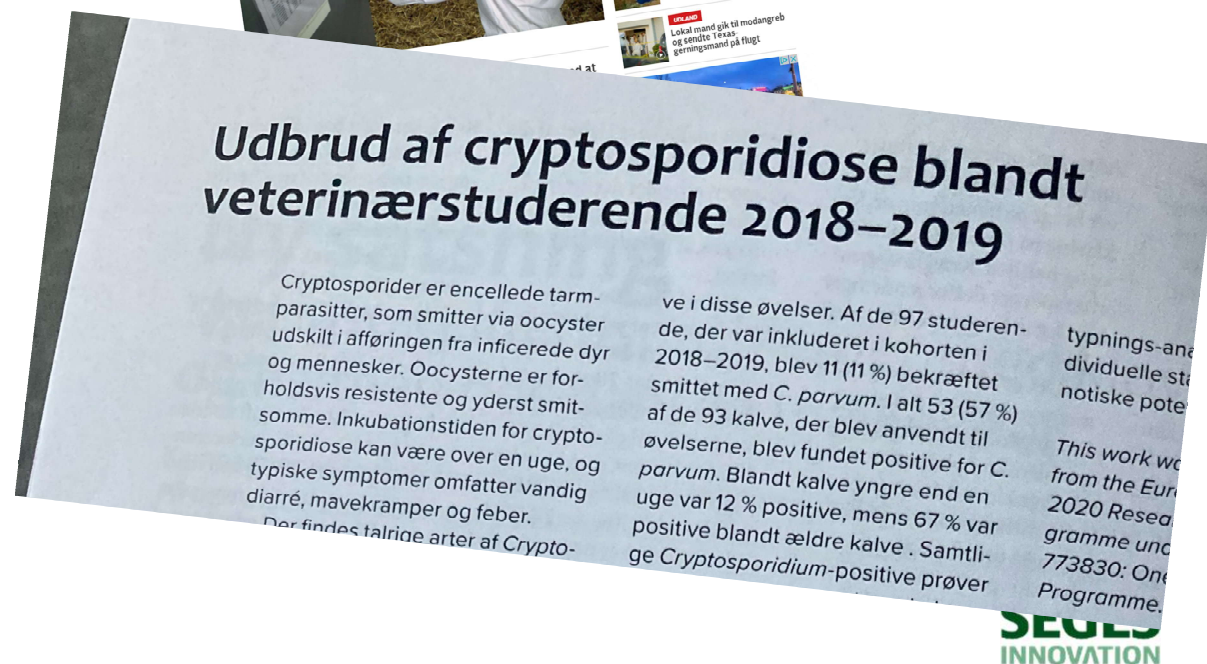
- Minimum overtræk af god kvalitet, lige så vel af hensyn til spredning som introduktion.

Hænder

Konklusion

Høj håndhygiejne ved kontakt til dyr

- Vask med flydende sæbe og vand
- Hånddesinfektion

Hvad skal DU være opmærksom på – den fælles indsats

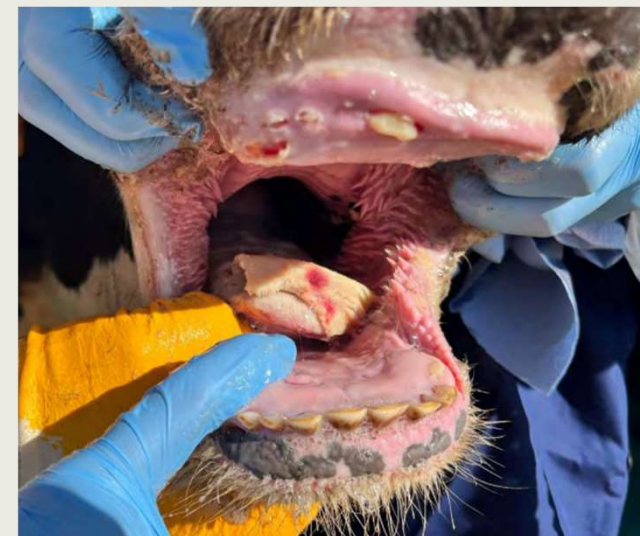
Landmand: naboer, samarbejdspartner, risikoen(tjek dette i DMS), tanktiter, kørselsveje, smittebeskyttelse

Alle andre med ærinde på besætninger (dyrlæger, inseminør, klovbeskærer, servicemontør, chauffør etc) : geografi, hygiejne, status, risiko, adfærd omkring besætning, færdsel internt i besætningen, smittebeskyttelse

Mund – og klovesyge i Europa 2025

- 10. januar Tyskland, Brandenburg – mindre vandbøffelfarm – sidst 1988
- 7. marts Ungarn, malkekvæg 1418 dyr – første siden 1972
- 21. marts Slovakiet, 3 mælkeleverende besætninger (2716 dyr i alt) – første gang siden 1970'erne
- 25. marts Slovakiet, 279 dyr
- 26. marts Ungarn, malkekvæg 3000 dyr
- 30. marts Slovakiet, malkekvæg FirstFarm, 3487 dyr
- 2. april Ungarn, to malkekvægsbesætninger (3500 dyr)
- 6. april Slovakiet, tyrekalve 874 dyr
- 17. april, ungarn, 600 malkekøer

Mund- og klovesyge (MKS) udbrud i Ungarn og Slovakiet 1 januar og 7 april 2025

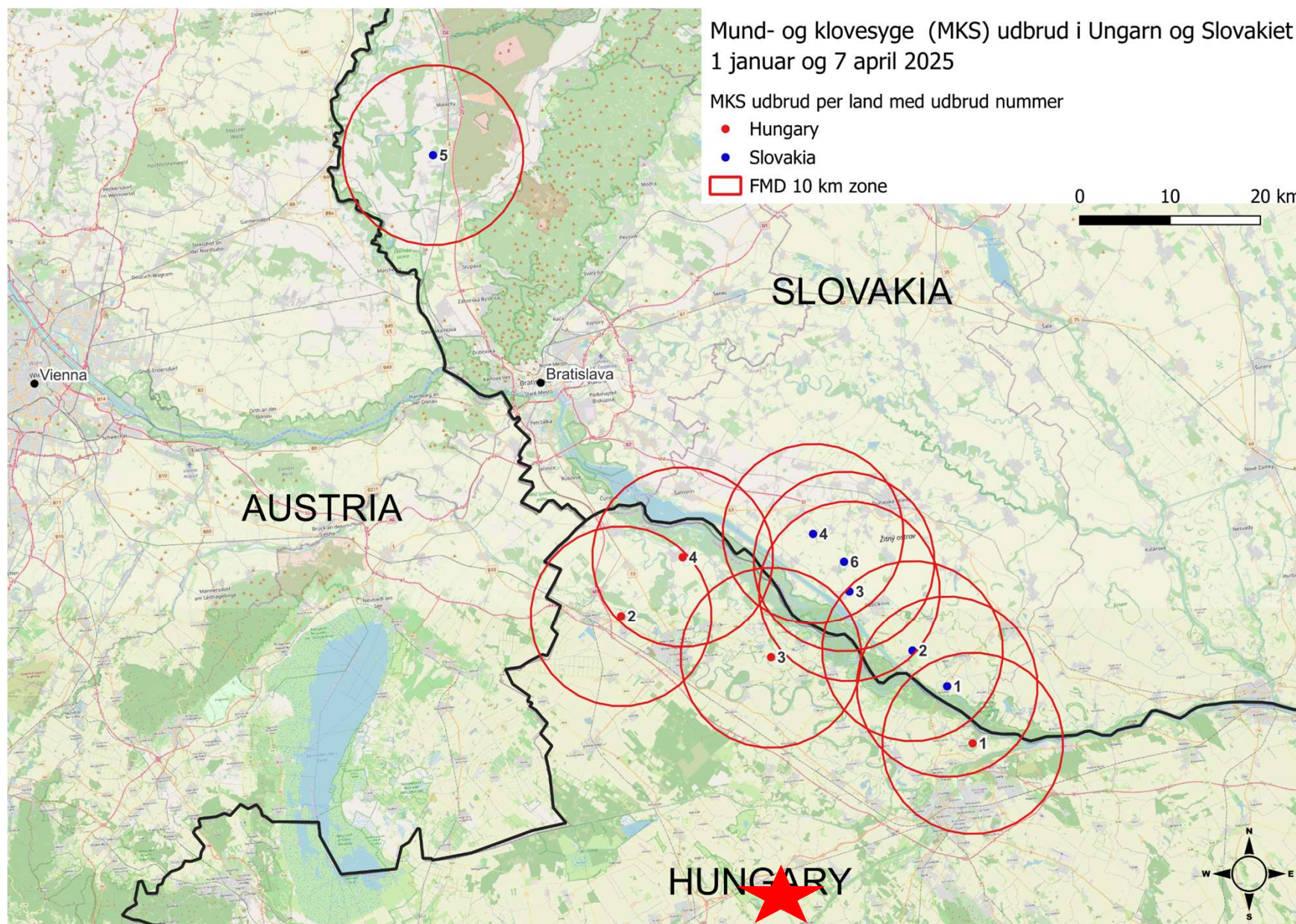
MKS udbrud per land med udbrud nummer

● Hungary

● Slovakia

□ FMD 10 km zone

0 10 20 km

Forholdsregler i Danmark

- Første udbrud – 8 milliarder
- Meget smitsom – få viruspartikler smitter en ko
- Overføres via dyr, genstande, tøj, i luftveje hos mennesker, køretøjer etc
- Alle dyr på smittet besætning aflives

Smittebeskyttelse i danske kvægbesætninger

For at sikre mod introduktion af alvorlige smitsomme sygdomme som mund- og klovesyge er det afgørende at opretholde god smittebeskyttelse. Introduktion af alvorlige smitsomme sygdomme til landet vil få store økonomiske konsekvenser for dansk landbrug.

Du kan være med til at begrænse risikoen ved at følge nedenstående retningslinjer:

Karantæne fra udlandet

Ingen adgang i besætningen for personer, der inden for 48 timer har besøgt en udenlandsk besætning eller opholdt sig i områder med mund- og klovesyge.

Dette gælder også udstyr og værktøj, som skal rengøres og desinficeres før brug i besætningen.

Skift støvler / overtrækstøj

Alle besøgende bør skifte gummistøvler og overtrækstøj før adgang til besætningen.

Eksport af dyr

Dyr eksporteres via samlesteder eller karantæne-faciliteter. Brug udelukkende DANISH Transportstandard godkendte eksportører.

Undgå at få afhentet dyr direkte fra ejendommen af lastbiler, der kommer fra udlandet.

Import af dyr

Ingen import af klovbærende dyr fra højrisikolande. Retningslinjer for import følger SEGES Innovations trusselvurdering:

Logbog over besøgende

Alle personer og transporter, der kommer på bedriften fra udlandet, skal registreres og underskrive bekræftelse på, at retningslinjerne for karantæne og desinfektion af udstyr er overholdt.

Vær ekstra opmærksom i forhold til Ungarn og Tyskland.

SEGES
INNOVATION

Spørgsmål?

